

område efter område inom vuxenurologi på ett konventionellt sätt för att avsluta med barnurologi. Illustrationerna är många, vilket givetvis är bra, men ett mer enhetligt format hade gjort boken ännu bättre.

En del av kapitlen står ut som speciellt bra, som det om avflödeshinder från de övre urinvägarna – lagom långt med en intressant genomgång av vad som händer när avflödet obstrueras. Kapitlet om urologisk radiologi är också välformulerat och försett med ett enhetligt och instruktivt bildmaterial. Här finns mycket att ta till sig.

De flesta andra kapitlen är välskrivna och informativa, men proportionerna mellan dem kunde varit bättre – något som kan rättas till i nästa upplaga, som förhoppningsvis kommer inom några år. Andrologikapitlet är till exempel mer än dubbelt så långt som kapitlet om sten, vilket inte speglar den kliniska verkligheten för den i Sverige verksamme urologen.

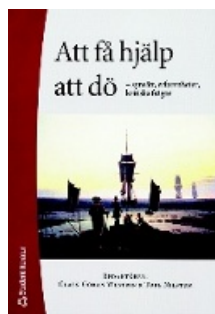
Sättet att närma sig ämnet varierar också ganska mycket. Några kapitel har formen av »klassisk« lärobok, andra, som det om hematuri respektive LUTS, är diskuterande och problematiserande och mer på ST-nivå. Här skulle redaktörerna kunna göra en insats för att få innehållet mer uniformt.

Att boken försöker täcka ett så stort spann som från grundutbildning till ST-utbildning är en del av problemet. En annan inkongruens är att boken tenderar att ägna alltför lite utrymme åt viktiga och centrala kliniska problem, så får till exempel tidigt insatt hormonbehandling eller inte vid icke symtomgivande prostatacancer lika stort utrymme som något så marginellt som urinrörsproppar.

Mer praktiska råd och anvisningar hade inte varit fel. Avsnittet om hur komplikationer efter radikal prostatektomi kan handläggas är ett bra exempel på hur det kan göras på ett instruktivt sätt. Ett »svart hål« är katetrar, ordet finns inte ens i registret, lite mer plats hade kunnat lämnas åt olika former av urologiska katetrar. De är ju en ganska central del av den urologiska verksamheten.

De flesta kapitel är skrivna av personer med stor både vetenskaplig och klinisk erfarenhet av sitt ämne, och det finns inte många »faktafel«, med ett beklagligt undantag – avsnittet om prostata, där man borde ha tagit till sig mer av de senaste årens forskningsresultat och undvikit dåligt underbyggda fördomar såväl vad gäller diagnostik som behandling.

Men som sagt, det mesta är bra och boken rekommenderas.

Mångsidig och neutral översikt i frågan om dödshjälp

Att få hjälp att dö – synsätt, erfarenheter, kritiska frågor. 283 sidor

Författare: Claes-Göran Westrin, Tore Nilstun.

Förlag: Studentlitteratur; 2005. ISBN 91-44-03562-4.

Recensent: Matthias Brian, specialist i allmänmedicin, diplomerad läkare i palliativ medicin, överläkare, onkologkliniken och ASIH (avancerad sjukvård i hemmet), Sundsvalls sjukhus. matthias.brian@telia.com

En ny bok om de svåra och många gånger kontroversiella frågorna om dödshjälp har kommit ut. Det bör betonas från början att det (den här gången) inte handlar om en skrift som tar ställning vare sig för eller emot dödshjälp, utan det är (enligt min uppfattning) första gången som dessa frågor belyses ur ett ganska neutralt och mångsidigt perspektiv.

Varför då skriva en bok om frågor som dödshjälp, eutanasi, livstestamenten, terminal sedering, läkarassisterat suicid med mera? Enligt redaktörerna Claes-Göran Westrin och Tore Nilstun emenerar boken från en »tendens till politisk bortträngning« av problematiken i Sverige, trots att frågorna ger upphov till diskussioner i den medicinska vardagen, hos befolkningen och i massmedier. I många andra länder däremot har frågorna kommit på dagordningen. Syftet med boken är därför främst »att ge enskilda människor ett underlag för personliga överväganden kring frågor om hjälp att dö och dödshjälp«. Dessutom skall boken vara av värde i samband med utbildningar och i den allmänna samhällsdebatten.

Redaktörerna har lyckats bra med dessa förhållanden genom att låta många företrädare från olika inriktningar fritt komma till tals. Fjorton olika författare bidrar från sina respektive expertpositioner med fakta, förklaringar och syn-

punkter i många perspektiv: medicinskt, juridiskt, teologiskt, historiskt, socialpsykiatriskt, medicinetiskt, humanistiskt, palliativmedicinskt osv.

Det är bra att redigerarna redan i inledningen i en faktaruta definierar de olika begreppen som sedan används ganska konsekvent i boken. Till skillnad dock från en rätt etablerad definition av eutanasi som ett aktivt handlande (av en läkare) med syfte att avsluta en patients liv, beskrivs här eutanasi med det semantiskt rättare »... en så lätt och smärtfri död som möjligt«. Det vi idag ofta menar med eutanasi definieras i den här boken däremot som läkarassisterad dödshjälp. Detta kan leda till en del förvirring i början av läsningen.

Varje kapitel inleds med en sammanfattning i en översiktlig ruta, och de olika författarna ger oftast först en saklig genomgång av olika specifika frågor och avslutar med en redogörelse för sin personliga inställning i frågan. Mer eller mindre omfattande referenslistor avslutar de flesta kapitlen, men jag saknar en referenslista i kapitlet »När hjärnan är drabbad«.

Det är något störande också att referenslistan i ett annat kapitel inte stämmer överens med numren i texten. På många sidor i boken finns onödiga och upprepande textrader mellan streck. Är det för att visuellt bryta den löpande texten? Om man läser dessa rader var för sig blir de rätt sammanhangslösa och är inte så instruktiva.

Sammantaget är boken en mycket bra, aktuell och mångsidig översikt i frågan om dödshjälp i Sverige och delvis också i jämförelse med andra länder. Den kan mycket väl användas i den kliniska vardagen och som referens under diskussioner om döden och dödshjälp. Språket är oftast så bra att boken kan rekommenderas även till den icke medicinskt skolade allmänheten.